

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.fpvmv.umb.sk/politickevedy>

Autor(i) / Author(s):	Gavor Pavol
Článok / Article:	Budúcnosť subkontinentu Indie / The Future of Indian Subcontinent
Vydavateľ / Publisher:	Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

GAVOR, P. 2011. Budúcnosť subkontinentu Indie. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 14, č. 3, 2011. ISSN 1338 – 5623, s. 98 – 110. Dostupné na internete: http://www.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2011/GAVOR.pdf.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu Politické vedy. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

BUDÚCNOSŤ SUBKONTINENTU INDIE

Pavol Gavor*

RESUME

This article tries to depict peculiarities of the process of political and economic transformation in India from the view of ideological changes, spreading process of globalization and their mutual impact on the economic development of the country. It points out that changes made in the ideological orientation in the early 90's has boosted process of globalization and so helped the country to re-join the world economy in a new qualitative form. The article proceeds to discuss positive impacts of running transformational processes as well as negative effects connected with the globalization phenomenon. Later on it elaborates on the global economic crisis and its impact on further economic development in year 2009. Besides that the article is also presenting various long-term perspectives dealing with economic development of India in horizons of years 2025 and 2050. The article ends with a summary concerning positive and negative impacts of globalization. It concludes that positive effects prevail over the negative one in this very case.

Key words: globalization, India, ideology, transformation, gross domestic product

Úvod

Ázia odjakživa pútala pozornosť sveta svojou špecifickou kultúrou, filozofickým myslením, ako aj prírodným a nerastným bohatstvom ukrytým v jej útrobach. Obzvlášť veľký význam v histórii tohto kontinentu však primárne zohrávali dve krajiny. Jedna je prirovnávaná k nespútanému a obratnému drakovi, tá druhá zase naopak, k pomalému, ale o to silou razantnejšiemu slonovi, ktorí spoločne určujú smer, akým sa mala a zároveň má celá oblasť Ázie uberať. Ide o Čínu, ktorá energicky ako drak rozvírila hladinu svetového hospodárstva svojou prekvapivou konkurencieschopnosťou a Indiu, ktorá priťahuje pozornosť predovšetkým vytrvalosťou podobnou kráčajúcemu slonovi na ceste za lepším zajtrajškom. Mohlo by sa zdať, že tieto dve krajiny sa v súčasnosti rozhodli prinavrátiť zašlé časy svojej slávy a opäť získať postavenie vo svete, ktoré im v minulosti prináležalo. To, že v súčasnosti môžeme sledovať

* Mgr. Pavol Gavor vyštudoval odbor Medzinárodné vzťahy na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, e-mail: pavol.gavor@gmail.com

akýsi prerod týchto krajín, je jedinečnou príležitosťou pre súčasnú generáciu skúmať a lepšie porozumieť odhodlaniu a sile, ktorá túto premenu podnecuje a aj v reálnom živote realizuje.

V predkladanej práci však svoju pozornosť primárne sústredíme na Indiu a s ňou súvisiace špecifiká, ktoré transformáciu tejto krajiny do značnej miery podporujú a tým si získavajú obdiv a uznanie zo strany ostaného sveta.

1 Transformácia Indie

„My sme najrýchlejšie rastúca demokracia s voľným trhom na svete. Čína vyhráva šprint a my sa chystáme vyhrať maratón.“

(Shri Kamal Nath)

India je ďalším príkladom krajiny, ktorá napriek bohatej ekonomickej a kultúrnej minulosti prešla pomerne turbulentným vývojom so sínusovým charakterom. Dôkazom toho je aj jej cyklická expanzia, ktorá sa začala niekedy v 15. storočí a pokračovala do 19. storočia (Frank, 1998). Špecifickým obdobím z nášho pohľadu však ostáva vývoj, ktorým prešla v 20. a zároveň ním aj prechádza v 21. storočí.

Pozornosť odbornej aj laickej verejnosti na seba púta predovšetkým dynamikou ekonomického rastu a perspektívou, ktorú v nej z dlhodobého hľadiska vidia odborníci z celého sveta (Wilson et. al., 2003; Prestovitz, 2005; Meredith, 2008). Tá je v určitom zmysle jedinečná a špecifická. Hoci sa India často porovnáva na jej ceste transformácie s ďalším ázijským gigantom¹ - Čínou. My svoju pozornosť však nesústredíme na komparáciu vývoja týchto dvoch štátov, ale na faktory, ktoré tento proces sprevádzajú a významne ovplyvňujú práve v Indii. Menovite sa zameriame na pôsobenie ideologicko-filozofických aspektov, vplyvu globalizácie, ako aj ostatných faktorov podmieňujúcich rozvoj v tejto krajine. Hoci sa globalizácia vníma ako súbor procesov, ktorý môže prebiehať kdekoľvek vo svete v rovnakom čase, spôsob a miera rozsahu sa však pri jednotlivých krajinách do značnej miery líši. Dôkazom toho je aj samotná India.

Demokratické zriadenie, anglický jazyk ako hlavný úradný jazyk, lacná

¹ Je to najľudnatejšia krajina na svete a zároveň svojou rozlohou aj najväčšou krajinou v Ázii (ak neberieme do úvahy Rusko).

pracovná sila, ako aj myslenie blízke západnému patria k najdôležitejším charakteristikám pôsobiacim priťažlivo pre zahraničný kapitál, ktorý rozprúdil krv v žilách indickej ekonomiky. Dôsledky toho efektne popisuje indický autor rubrik z denníka The Times of India **Gurcharan Das**,

ktorý o Indii píše: „*India nikdy nebude tigrom. Je to slon, ktorý sa začína šínúť a pomaly hýbať vpred*“ (Meredith, 2008, s. 56).

1.1 Zmenou myslenia k prosperite?

Status demokratickej krajiny, ktorý India nadobudla bezprostredne po získaní nezávislosti od Veľkej Británie v roku 1947, jej automaticky nezaručil nastolenie správneho kurzu na ceste k prosperite a hospodárskemu rastu. Vplyvom najvýznamnejších predstaviteľov, ktorí sa zaslúžili o indickú nezávislosť od jej predošlého kolonizátora, ako aj tých, ktorí prebrali riadenie krajiny v nasledujúcom období, sa India stala do značnej miery izolovanou krajinou usilujúcou sa o fungovanie v systéme autarkie.

Významnou indickou, ale aj celosvetovou osobnosťou toho obdobia bol **Móhandás Gándhí**, ktorý bol na jednej strane strojom indickej nezávislosti, no na druhej strane aj jednou z príčin jej ekonomického úpadku. Jeho prístup proti industrializácii krajiny spolu s myšlienkami socializmu, ktoré zastával **Džavaharlal Nehrú**, spôsobili, že India bola „*vytiahnutá*“ zo systému svetového hospodárstva. „*Ich politické názory - socializmus a ekonomický nacionalizmus - boli formované Indiou, ktorá bola bližšie k neskorému devätnástemu storočiu ako k neskorému dvadsiemu*“ (Meredith, 2008, s. 42). **Gándhí** chcel dosiahnuť ekonomickú nezávislosť od jej bývalého kolonizátora, ako aj ostatných krajín Západu. Následne nato vybudovať Indiu, ktorá nebude spútaná dependenciou na zahraničných investoroch, v ktorých videl novodobú hrozbu kolonializmu. Jeho vplyv na indickú spoločnosť a politiku spočíval predovšetkým v jeho filozofii², ako v konkrétnych opatreniach v hospodárskej či politickej oblasti. Koloniálne vykorisťovanie zanechalo Indiu zbadačenú a chudobnú. On však spolu s inými veril, že s odchodom kolonizátorov odíde aj chudoba, ktorú tam spôsobili. Také jednoduché to však nebolo, a preto sa s riešením tohto problému museli a ešte stále musia zaoberať generácie politikov stojacich na čele indického štátu.

² Ide predovšetkým o filozofiu založenú na rozvinutí zásady neubližovania - ahinsa.

Prvým premiérom Indie po získaní nezávislosti sa stal už vyššie spomínaný **Džavaharlál Nehrú**. Bol to práve on, ktorý svojou politikou takpovediac znemožnil zahraničným spoločnostiam investovať v nezávislej Indii a rovnako aj domácim spoločnostiam exportovať ich produkciu von. Plánovanie tak v skutočnosti vytvorilo akúsi „*džungľu kontrol produkcie, cien a zamestnaností*“ v krajine (Happy..., 1997).

Voľná súťaž medzi podnikateľskými subjektmi bola v praxi nerealizovateľná, pretože samotný „*plánovač*“ ju považovali za zbytočnú a na základe rozhodnutí zhora bol určovaný licencovaný počet spoločností, ako aj objem ich produkcie. Zároveň riadenie štátnych spoločností bolo podriadené rozhodnutiam vlády na základe vydávania povolení. V praxi to znamenalo, že sa nemohli zatvárať a ani ich zamestnanci prepúšťať bez štátneho súhlasu. Veľa strategických podnikov ostalo v rukách štátu, alebo pod jeho ochranou. To v konečnom dôsledku dalo priestor pre rozmach byrokracie a s tým spojenej korupcie pri vydávaní licencií. Napriek týmto negatívam však musíme poukázať na špecifikum, ktorým bolo hlboké zakorenenie demokratických hodnôt v občianskej spoločnosti. Bolo to vďaka samotnému **Nehrúovi**, ktorý bol tvorcom a zástancom inštitúcie na jej podporu. „*Socializmus zlyhal, ale Nehrúov experiment v budovaní demokratického národa uspel - hoci s mnohými nedostatkami, ale predsa*“ (Happy..., 1997).

Pre proces indickej transformácie je charakteristická postupnosť, ako aj väčší počet významných aktérov³, ktorí prispievali k jej realizácii na najvyššej úrovni. Zároveň treba podotknúť, že v prípade Indie absentuje výrazná vedúca osobnosť, ktorej by sa dala pripísať hlavná zásluha za reformy, alebo dramatickú premenu krajiny. Každá epocha mala istého lídra, ktorý prispel svojou čiastkou k tomuto rozvoju a prerodu krajiny. Všeobecne však platí, že: „**Gandhí a Nehrú** boli indickými guru a viac ako pretrvával (a pretrváva) **Maov** duch nad Čínou, ich filozofie a myšlienky boli dodržiavané desaťročia po ich smrti“ (Meredith, 2008, s. 42). Svoj podiel na tom mala aj skutočnosť, že túto krajinu od roku 1947 až do roku 1989 spravoval jeden rodinný klan tvorený z **Gándhiovcov** a **Nehrúovcov**, čo podľa **Meredith** malo za následok nezapojenie Indie do prudko rastúcej povojnovej globálnej ekonomiky.

K podstatnejšej zmene došlo v roku 1991, kedy sa ministrom financií stal **Manmohan Singh** a začal realizovať najradikálnejšie reformy, aké India kedy zažila. Na základe nich a následne ďalších, ktoré sa zavádzajú do praxe aj

³ Napríklad: **Indira Gándhi**, **Rajiv Gándhi**, **Atal Bihari Vajpayee** atď.

dnes, má India dynamiku ako nikdy predtým. Keďže v predchádzajúcom období bola snaha hlavných predstaviteľov štátu, pod vplyvom myslenia **Gándhiho** a **Nehrúa**, držať dvere krajiny pred svetom zatvorené, tak teraz akoby odrazu došlo k ich „vyrazeniu“. Odhodlanie odkloniť sa od desaťročí dodržiavaného nepísaného pravidla riadenia štátu sa ukázalo ako správny krok, ktorý priviedol Indiu na cestu výrazného hospodárskeho rastu. **Singhove** odhodlanie k tomuto kroku podporia jeho výroky: „*Mojou hlavnou prioritou je zaoberať sa obrovskými sociálnymi a ekonomickými problémami tak, aby chronická chudoba, ignorancia a choroba mohli byť porazené v rozumne krátkej dobe.*“

Celý tento proces akceleroval keď **Singh** začal devalvovať menu s cieľom podpory exportu. V dôsledku toho v priebehu troch dní došlo k oslabeniu indickej meny asi o 20% (Belhoste et. al., 2008). Kroky, ktoré vláda začala následne realizovať, viedli k masívnej liberalizácii v oblasti ciel, obchodu, privatizácii štátnych podnikov, ako aj k zrušeniu takzvaného „*licence raj*“⁴, ktorý kontroloval indický obchod a priemysel prostredníctvom licencií potrebných na uskutočnenie mnohých transakcií (Meredith, 2008). Neudialo sa tak iba v šiestich štátoch vybraných odvetviach, ktoré si naďalej nechal pod svojou kontrolou. Na základe týchto krokov sa indický minister financií stal „*miláčikom každého ekonóma*“ (What's to...,2007). Výsledky jeho práce možno zhodnotiť slovami, ktoré prezentoval v jednom zo svojich prejavov: „...*pokračujúc v procese začatom Shri Rajiv Gándhim pri príprave Indie na 21. storočie som načrtnol ďalekosiahly program ekonomických reforiem, ktorých plody sú zrejme každej nezaujatej osobe*“ (Full text..., 2008).

Kroky, ktoré sa podnikli na rozbehnutie hospodárskeho rastu, boli len začiatkom dlhej štafety, na ktorú sa India vybrala s cieľom zabezpečiť blahobyť a spokojnosť pre svojich obyvateľov. Pochodeň, ktorú si pri ňom odovzdávajú jednotlivé vlády, obsahuje spoločný cieľ, ktorého plnenie je pre dobro celého národa.

1.2 Transformácia verzus globalizácia

Ak by sme chceli pomenovať príčiny, ktoré boli katalyzátorom ekonomických, politických, sociálnych, ale aj mnohých ďalších zmien prebiehajúcich v Indii, tak by sme aj v tomto prípade museli skonštatovať, že postupné kroky v prijímaní reforiem a zapojenie do procesu svetovej globalizácie sú ich alfou aj omegou. Ide bezmála o tie najvýznamnejšie prvky,

⁴ Rozumej ako vláda povolení.

ktorým táto krajina vďačí za jej veľký posun vpred na strastiplnej ceste rozvoja. „V skutočnosti to transformovalo krajinu, z ktorej sa vysmievali označovaním za chorého muža Ázie - z notorického prosebníka o zahraničnú pomoc na dôveryhodného uchádzača sa o rolu balancéra v Ázii“ (Navar, 2007).

Spôsob, akým sa India zapojila do procesu globalizácie sa vyznačuje určitou špecifickosťou. Postupné reformy prijímané s cieľom liberalizovať ekonomiku, zároveň však predpoklady, ktorými indické obyvateľstvo disponuje v lingvistickej oblasti, ako aj v oblasti informačných technológií (IT), jej umožnili stať sa svetovým centrom poskytovania služieb pre zahraničných klientov. „Indická schopnosť poskytovať služby je nielenže svetovým unikátom, ale je aj neobyčajne široká. Zahŕňa okrem IT aj biotechnológie, škálu medicínskych služieb - tie dali podnet k rastu liečebnej turistiky, ako aj kombináciu technológií, finančníctva a mnohých ďalších“ (Prestovitz, 2005). V praxi nám tieto predpoklady potvrdzuje aj vývoj počtu zahraničných spoločností, ktorý začal rapídne stúpať s uskutočnením reforiem začiatkom 90. rokov.

Obrázok 1 Vývoj počtu zahraničných spoločností pôsobiach v Indii

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov IFRI

Najviac takýchto spoločností sem prišlo zo Spojených štátov. Práve anglicky hovoriaca populácia umožňuje priame prepojenie s najväčšou ekonomikou na svete, ktorá je zároveň svetovým centrom vývoja informačných technológií. V súvislosti s tým práve do Indie premiestnili svoje servisné strediská spoločnosti poskytujúce priamu podporu svojim zákazníkom ako sú napríklad IBM, Cisco, Dell, alebo Microsoft. Na základe týchto tendencií dostala táto krajina prezývku „back office“ sveta (Prestovitz, 2005, s. 89). Vedecko-technický pokrok a technologická vyspelosť, ktorá je pre globalizáciu

charakteristická, umožnila realizovať poskytovanie týchto služieb z krajiny, ktorá je od miesta ich dodania vzdialená niekoľko časových pásiem.

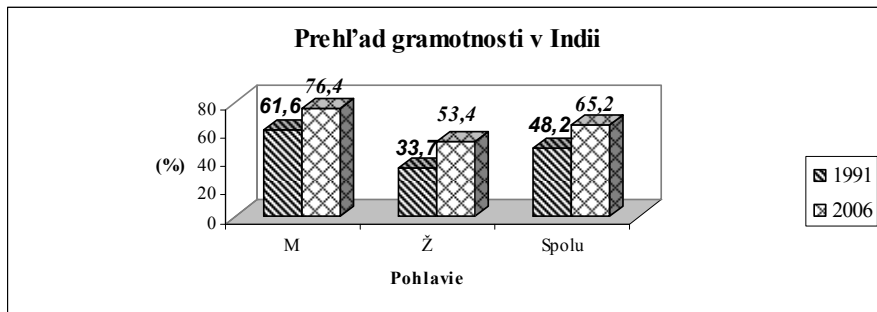
Nemenej zaujímavou je však skutočnosť, že indický rast HDP nie je založený na príleve PZI, ako to je v iných ázijských štátoch a napriek tomu dokáže udržiavať ekonomiku v pozoruhodne akcelerujúcom tempe. Akademické štúdie nepriniesli presvedčivé dôkazy, že globalizácia podporuje transformáciu a rozvoj krajín len na základe objemu zahraničných investícií. Závisí to aj na samotnej schopnosti ich využitia individuálnym štátom. Na druhej strane je pravdou, že vládne obmedzenia v oblasti priemyslu a výroby, ktoré sprevádzali a v niektorých oblastiach ešte stále sprevádzajú tento proces v Indii, prispeli k orientácii zahraničných spoločností primárne na poskytovanie služieb - v porovnaní s produkciou. Už vyššie spomínané reštriktívne opatrenia v určitej miere spomaľujú prebiehajúce globalizačné procesy, ako aj ich potenciálne prínosy. To však nevylučuje možnosť v budúcnosti ešte zvyšovať podiel investícií aj v sektore priemyselnej produkcie a tak vylepšovať komparatívnu výhodu Indie oproti iným štátom.

Štruktúra služieb a výroby tejto krajiny si bezprostredne vyžaduje neustále vzdelávanie obyvateľstva a tým kladie vyššie nároky na systém a úroveň vzdelávania. Je všeobecne známe, že gramotnosť a vzdelávanie patria medzi slabé stránky Indie. Trend, ktorý tu však vo všeobecnosti možno pozorovať, je evidentný. Gramotnosť a úroveň vzdelania mala v posledných dvoch dekádach stúpajúcu tendenciu. Podľa McKinsey Global Institute vzrástla úroveň gramotnosti od roku 1985 zo 45% na úroveň 62% v roku 2005. Súčasne v oblasti stredného školstva v rovnakom období došlo k rastu ukazovateľa zo 6,8% na 13,5% (The Rise..., 2007).

Predpokladá sa, že počet ľudí pracujúcich v oblasti IT a spracovávanía obchodných náležitostí pre zahraničné spoločnosti sa v roku 2005 pohyboval na úrovni 700 tisíc. V roku 2010 sa tento počet zvýšil na úroveň 2,3 milióna, ale odhady na počet ľudí, ktorí by ju mohli na základe vzdelania reálne vykonávať, sa pohybujú na úrovni 1,7 milióna. Tým vzniká prepád približne 500 tisíc kvalifikovaných pracovníkov v danom segmente. Analytici z McKinsey&Company však predpokladajú, že zlepšenie vzdelávacieho systému v tomto časovom rozmedzí by mohlo vyplniť predpokladaný schodok (The next..., 2005). Vo všeobecnosti sa práve zvyšujúca úroveň vzdelania obyvateľstva považuje za jeden z esenciálnych faktorov, ktorý by mal prispieť k sociálnemu a ekonomickému rozvoju krajín vo svete. India potom ako krajina s vlastnými výskumnými a produkčnými kapacitami už viac nebude mať osoh

iba z vyšších miezd, ktoré globalizácia prináša, ale ponechá si aj samotný zisk (Huang, 2006).

Obrázok 2 Prehľad indickej gramotnosti v % podľa pohlavia

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov UNESCO

Ak sa pozrieme na problematiku transformácie Indie vplyvom globalizácie zo sociálneho hľadiska, tak nám neostáva nič iné ako konštatovať, že globalizácia prináša z dlhodobého hľadiska všeobecné blaho prostredníctvom zníženia chudoby. Percento obyvateľstva, ktoré sa v roku 1973 pohybovalo pod hranicou chudoby bolo približne na úrovni 55%. V roku 2000 sa pod touto hranicou ocitlo iba 26% populácie. Dnes, napriek rozdielnym výsledkom tohto ukazovateľa spôsobených používaním širokého spektra metodík sa potvrdzuje, že z dlhodobého hľadiska nie je pochyb o jej poklese (Nayar, 2007). Táto tendencia prináša aj ďalší efekt v oblasti rozrastajúcej sa strednej triedy obyvateľstva, ktorá sa formuje v skupine krajín všeobecne označovaných ako „*emerging markets*“⁵, do ktorej sa zaraďuje aj India. V súvislosti s tým sa Svetová banka nechala počuť, že: „...nový motor rastu súkromného dopytu bude v budúcnosti potrebný a my vhodného kandidáta so značnou mierou nevyužitého potenciálu v oblasti spotreby, ktorým je rapidne expandujúca stredná trieda vidíme v krajinách známych ako *emerging markets*“ (Burgeoning..., 2009).

Na základe faktov, ktoré sa tu uvádzajú, je nesporné, že globalizácia ako fenomén patrí k významným faktorom vplyvu na procesy prebiehajúce v tejto krajine. Bolo by predmetom diskusie čo a do akej miery je výsledkom jej pôsobenia, no jej ďalekosiahle prenikanie do štruktúr jednotlivých štátov je

⁵ Rozumej ako „rodících sa“ alebo „vynárajících sa trhův.“

neodškripiteľné.

2 Perspektíva do budúcnosti

Vo väčšine prípadov, ak sa nejaká krajina vyznačuje špecifickými charakteristickými vlastnosťami,⁶ ktoré sú predmetom všeobecného záujmu, venuje sa im oveľa väčšia pozornosť ako ostatným. Je to celkom prirodzené a logické. Takým prípadom je aj India, ktorá sa stala centrom záujmu pre mnohých analytikov snažiacich sa načrtnúť trajektóriu možného vývoja tohto „slona“, ktorý sa šinie svetom.

Našu pozornosť sústredíme na budúce scenáre a predstavy jednotlivých autorov analýz o ekonomickom, politickom a sociálnom vývoji tejto krajiny.

2.1 Perspektíva 2025-2050

V štúdií o pravdepodobnom vývoji potenciálne najvýznamnejších hráčov v ekonomickej, politickej či vojenskej sfére z dielne americkej NIC (*National Intelligence Council*) sa nachádza aj samostatná časť venovaná práve Indii. Z nej jasne vyplýva, že sa s ňou v horizonte roku 2025 počíta ako s jedným z popredných aktérov na svetovej scéne. V politickej oblasti sa predpokladá, že sa bude snažiť o multipolárne usporiadanie medzinárodného systému, pričom práve jej by sa mala ujsť úloha akéhosi „*kultúrneho a politického mosta*“ medzi Spojenými štátmi a Čínou. V rebríčku štátov na základe ich modelu IFM (*International Future Model - je to model, ktorý sa zakladá na meraní HDP, výdavkov na zbrojenie, populácie a vyspelosti technológie konkrétnych štátov*) sa neočakáva zmena v jej postavení a podobne ako je tomu dnes, obsadí štvrté miesto po USA, Číne a EÚ (Global Trends..., 2008).

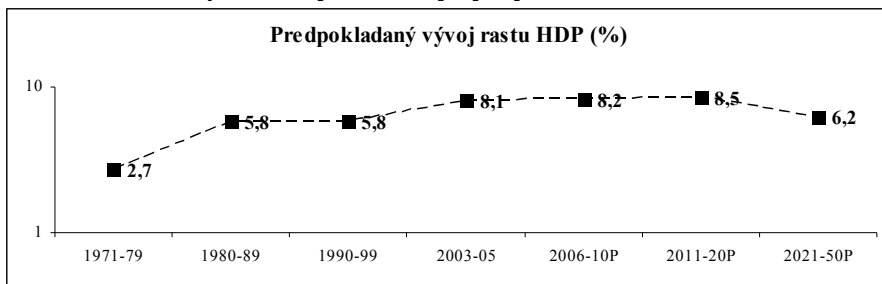
V ekonomike sa predpokladá pokračujúca tendencia rastu, čo by malo značne ovplyvniť sociálnu sféru. Vyzdvihuje sa predovšetkým rapidná expanzia strednej triedy a mladistvý charakter populácie, ktoré by mali predstavovať základ pre ďalšie napredovanie v transformácii krajiny.

Asi najväčšiu perspektívu spomedzi krajín sveta vidia z ekonomického hľadiska v dlhodobom horizonte analytici z Goldman Sachs práve v Indii. Tí predpokladajú, že do roku 2050 by sa India mohla stať najväčšou ekonomikou sveta, a tak odsunúť na druhé miesto súčasného „*globálneho hegemóna*“ Spojené štáty. Na základe prehodnotenia vstupov do ich modelu, ktorým v roku

⁶ Máme na mysli kultúrnymi, politickými, ekonomickými atď.

2003 predstavili svetu BRICs, v ktorom síce India zohrávala významnú úlohu, ale nepredpokladalo sa, že by do roku 2050 mohla predbehnúť v súčasnosti najväčšiu ekonomiku sveta - Spojené štáty (Wilson et. al., 2003). Dôvodom na prehodnotenie ich predošlej predpovede bolo zistenie, že India by mohla podľa ich výpočtov do roku 2020 udržať tempo rastu na úrovni 8%. Pôvodne sa predpokladalo, že miera rastu bude na úrovni 5,7%. To by malo mať za následok, že v horizonte rokov 2007-2020 sa HDP na jedného obyvateľa zoštvornásobí, čo by pri číselnom vyjadrení bolo približne o tretinu viac ako predpokladala ich pôvodná analýza (Poddar et al., 2007).

Obrázok 3 **Predpokladaný dlhodobý vývoj rastu HDP v Indii**

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov Goldman Sachs

Ukazovateľom, ktoré tu uvádzame, možno niektorí kritici vôbec nedôverujú, respektíve im neprikladajú žiaden význam. Je potrebné však podotknúť, že hoci ide o prognózy, ktoré sa vplyvom nepredvídateľných faktorov môžu v priebehu krátkodobého i dlhodobého časového horizontu meniť, pôsobia prinajmenšom pútavo a nadčasovo a v budúcnosti môžu poslúžiť ako podnet pre vypracovanie iných, komplexnejších a možno aj presnejších prognóz.

Záver

Predkladaná práca potvrdila všeobecne známu teóriu, že globalizácia ako celospoločenský fenomén do značnej miery prispieva k realizácii významných zmien prebiehajúcich v Indii. Pozornosť upriamená na jednotlivé zložky štruktúry tejto krajiny, no najmä na jej ekonomickú oblasť, svedčia o skutočnosti, že predmetom záujmu zo strany globálnej verejnosti sú primárne výsledky dosiahnuté v ekonomickej dynamike týchto štátov. Práve tá bola predmetom

analýz jednotlivých autorov, ktorých výsledky a závery prezentované v ich publikáciách sa stali základom komparácie a hlbšej analýzy pri realizácii tejto práce.

Z ideologického alebo myšlienkového uhla pohľadu sme si ozrejmili skutočnosť, že na to, aby sa vplyv globalizácie mohol v dostatočnej miere prejavíť, je potrebné vytvoriť vhodné podmienky. V našom prípade podmienkou, ktorú by sme mohli nazvať aj ako katalyzátor procesu globalizácie, bola transformácia myslenia jednotlivých reprezentantov stojacich na čele tejto krajiny. Obrovský vplyv, ktorý mali na riadenie štátu, či už počas ich života, alebo po smrti spôsoboval spočiatku ekonomický, sociálny, ale aj kultúrny úpadok. Avšak zmenou vedenia, s ktorou súvisela aj zmena myšlienkovvej orientácie, dochádza k naplneniu predpokladov umožňujúcich akceleráciu procesov globalizácie. Konkrétne výsledky, ktoré v tejto krajine uskutočnila, je možné jasne vidieť v líniiach jednotlivých častí tejto práce.

Ak by sme mali zhodnotiť, či zmeny, ktoré priniesla, boli prevažne pozitívne, alebo negatívne, tak jednoznačný záver na základe jej obsahu nemožno vyvodiť. Tvrdiť, že globalizácia prináša len pozitívne efekty, je v rozpore s časťou venovanou globálnej kríze, ktorá je dôkazom presného opaku. Na druhej strane príliš negativistický postoj vyvracajú ukazovatele, ktoré dokumentujú vývoj tejto krajiny z dlhodobého hľadiska. V tomto prípade je na každom jednotlivcovi, aby vyvodil individuálny záver, ktorý najviac korešponduje s jeho presvedčením. My sa však prikláňame k názoru, že pozitíva plynúce z globalizácie pre Indiu ďaleko prevyšujú jej negatívne efekty a sú základom pre postupnú realizáciu jej dlhodobých cieľov. Zároveň perspektíva, ktorú v nej mnohí svetoví experti vidia, by mala byť vnímaná len ako správna motivácia k ich realizácii. Tie by však v konečnom dôsledku mali viesť k prosperite a všeobecnej spokojnosti obyvateľstva tohto štátu.

Literatúra:

Asian Development Outlook 2008. Hong Kong: Asian Development Bank 2008. ISSN 0117-0481.

Asian Development Outlook 2008. Update. Manila: Asian Development Bank 2008. ISSN 1655-4809.

BELHOSTE, N. - GRASSET, J. *The Chaotic History of Foreign Companies in India*. [online]. ifri.org [cit. 14.03.2009]. Dostupné na internete: <http://www.ifri.org/files/centre_asie/AV6.pdf>

Burgeoning bourgeoisie. In *The Economist*, February 14, 2009 [cit. 13.03.2009].

Dostupné na internete:

<http://www.economist.com/specialreports/displaystory.cfm?story_id=13063298>

FRANK, A. G. 1998. *ReOrient: Global Economy in the Asian Age*. London: University of California Press, Ltd, 1998. 416 s. ISBN 0-520-21474-9.

Full text of Manmohan Singh's speech on trust vote. [online]. 2008. NewsX. [cit. 13.03.2009]. Dostupné na: <<http://newsx.com/story/19871>>

Global Trends 2025: A Transformed World. Washington: National Intelligence Council 2008. ISBN 978-0-16-081834-9.

Happy anniversary? In: *The Economist*, August 14, 1997 [cit. 12.03.2009].

Dostupné na internete:

<http://www.economist.com/world/displaystory.cfm?story_id=E1_TVPRQQ>

NAYAR, B.R. *India: Poverty Retreats with Globalization's Advance*. New Haven, Connecticut: Yale Center for the Study of Globalization, Yale Global, 1 February 2007. [cit. 12.03.2009.] Dostupné na: <

<http://yaleglobal.yale.edu/display.article?id=8701>>

PODDAR, T., YI, E. 2007. *India's Rising Growth Potential*. In: Global Economics Paper No:152, January 22, 2007. Dostupné na internete:

<http://www.usindiafriendship.net/viewpoints1/Indias_Rising_Growth_Potential.pdf>

PRESTOVITZ, C. 2005. *Three Billion new Capitalists: The Great Shift of Wealth and Power to the East*. New York: Basic Books, 2005. s. 321. ISBN 0-465-06281-4.

RYAN, M. 2008. *The Elephant and the Dragon: The rise of India and China and What it means for All of Us*. New York, London: W.W. Norton & Company, 2008. s. 252. ISBN 978-0-393-33193-6.

Storm-clouds gathering. In *The Economist*, December 11, 2008 [cit. 18.03.2009]

Dostupné na internete:

<http://www.economist.com/specialreports/displaystory.cfm?story_id=12749795>

The „Bird of Gold“: The Rise of India's Consumer Market. [online]. 2007.

McKinsey Global Institute. Dostupné na internete:

<http://www.mckinsey.com/mgi/reports/pdfs/india_consumer_market/MGI_india_consumer_full_report.pdf>

What's to stop India and China? In *The Economist*, May 25, 2007.[cit. 13.03.2009] Dostupné na internete:

<http://www.economist.com/opinion/displaystory.cfm?story_id=E1_VDRQGNT>
WILSON, D. - PURUSHOTHAMAN, R. 2003. *Dreaming with BRICs: The Path to 2050*. In: Global Economics Paper No: 99, October 1, 2003. Dostupné na internete: <<http://www2.goldmansachs.com/ideas/brics/brics-dream.html>>